

Veselības ministrija

Vai veselības apdrošināšana var glābt veselības aprūpi Latvijā ?

2017.gada 31.marts

VM Valsts sekretārs Dr.oec., prof. K.Ketners

Veselības ministrija

Universālais veselības aprūpes pārklājums - Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības mērķis

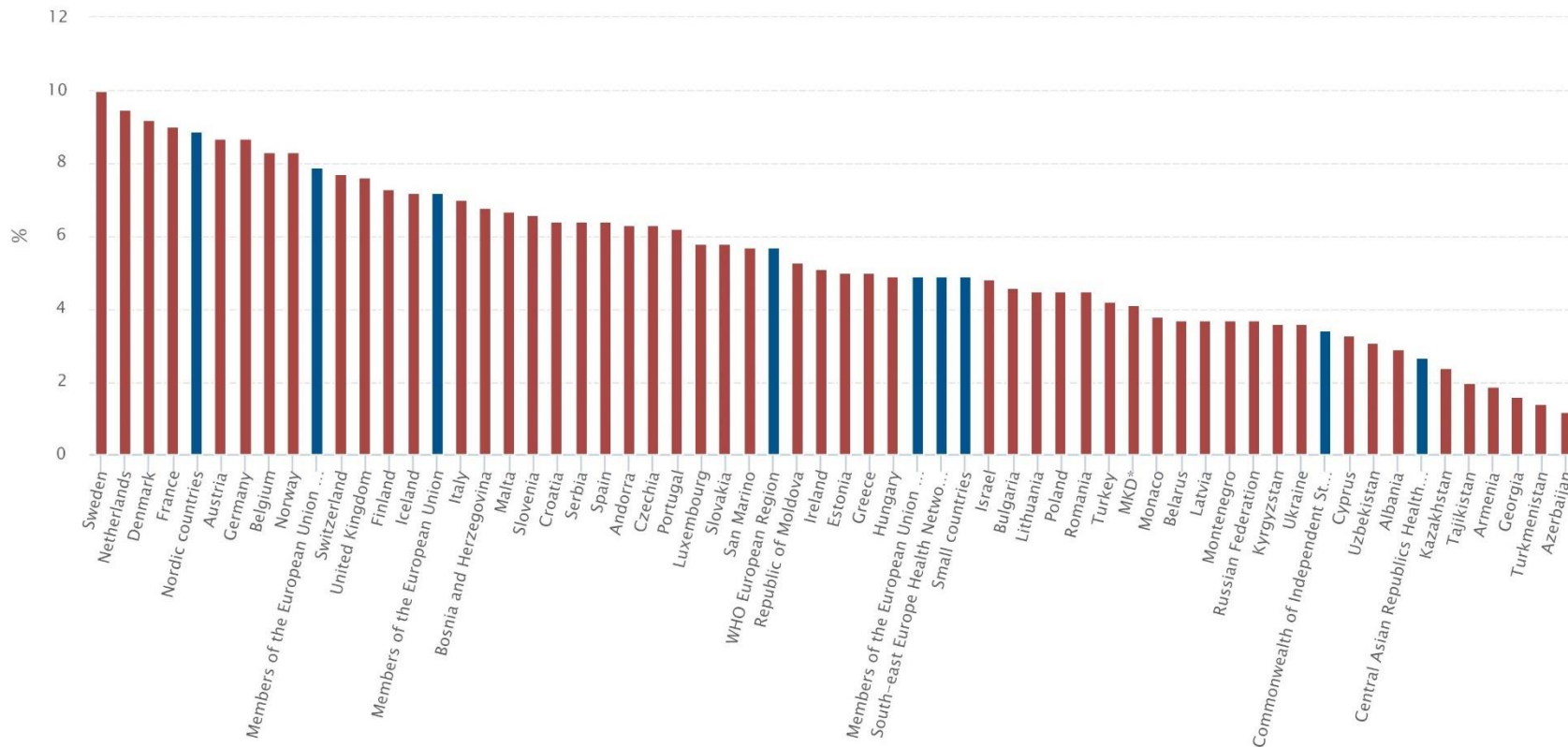
- Visiem cilvēkiem ir jābūt pieejamiem nepieciešamiem veselības aprūpes pakalpojumiem, pietiekami kvalitatīvi, lai būtu aprūpe (ieskaitot profilaksi, veicināšanu, ārstēšanu, zāles, rehabilitāciju un paliatīvā aprūpi) bez finansiālo grūtību.
  - Cilvēki neizvēlas saslimt. Tas ir risks, kas ietekmē ikvienu.
  - Cilvēki neizvēlas, kad saslimt.
  - Cilvēki neizvēlas, kāda veida slimības viņi gatavojas izciest.
  - Cilvēkiem nav izvēlēs, cik daudz tērēt veselības aprūpei šogad, tāpat kā viņi izlemj, cik daudz viņi iztērēs patēriņa precēm. Ārstēšanas izmaksas ir neparedzamas, būs atkarīgs no slimības, un var būt tos cilvēki nemaz nevar atļauties.

Veselības ministrija

Valsts sektora izdevumi veselībai

Public-sector expenditure on health as % of GDP, WHO estimates

* The former Yugoslav Republic of Macedonia (MKD is an abbreviation by the International Organization for Standardization (ISO))

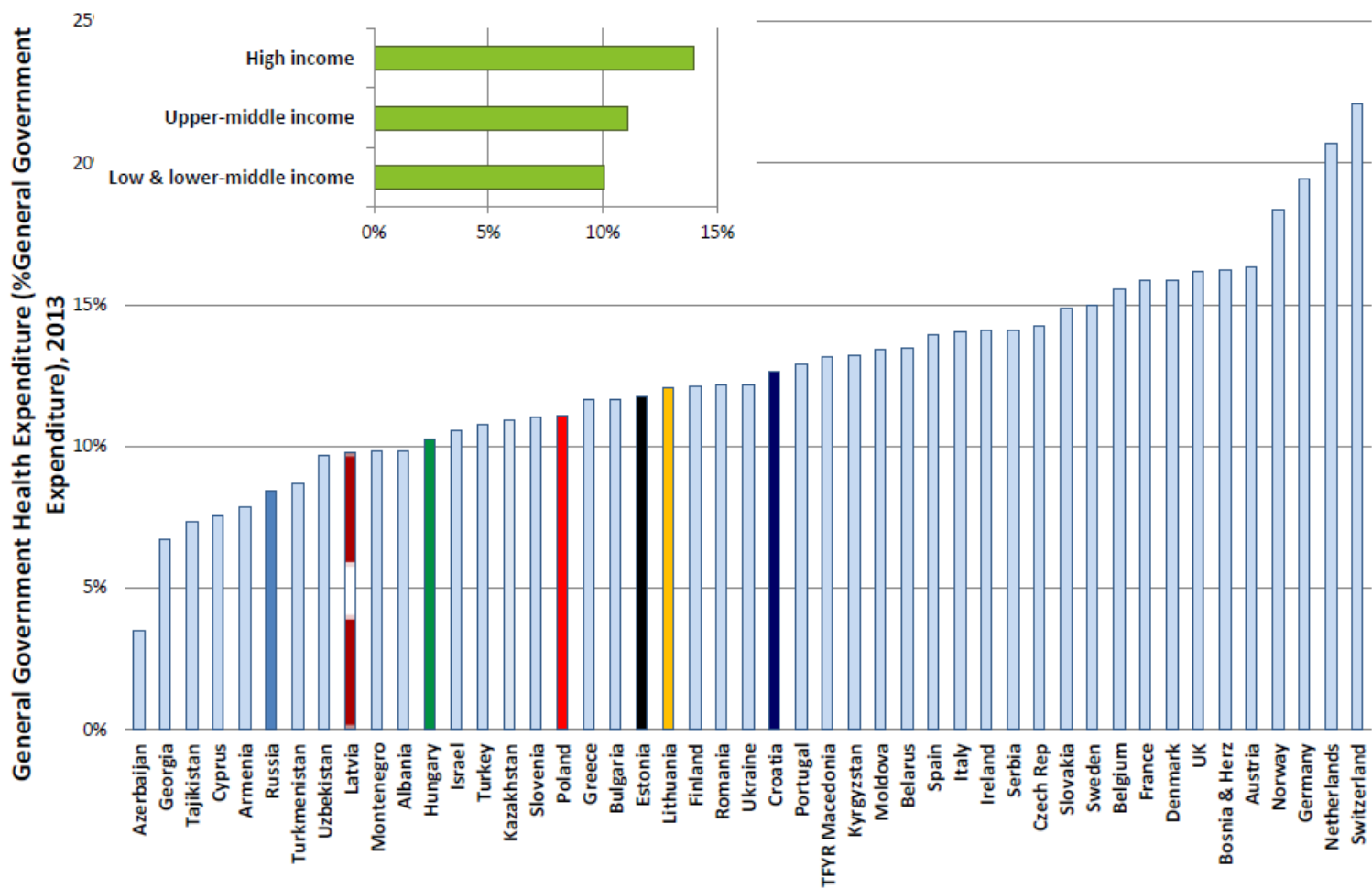
Veselības ministrija

Veselības izdevumu prioritāte

Priority to health in public spending

Share of health spending within government budget

WHO/EUROPE countries with population > 600,000 (2013)

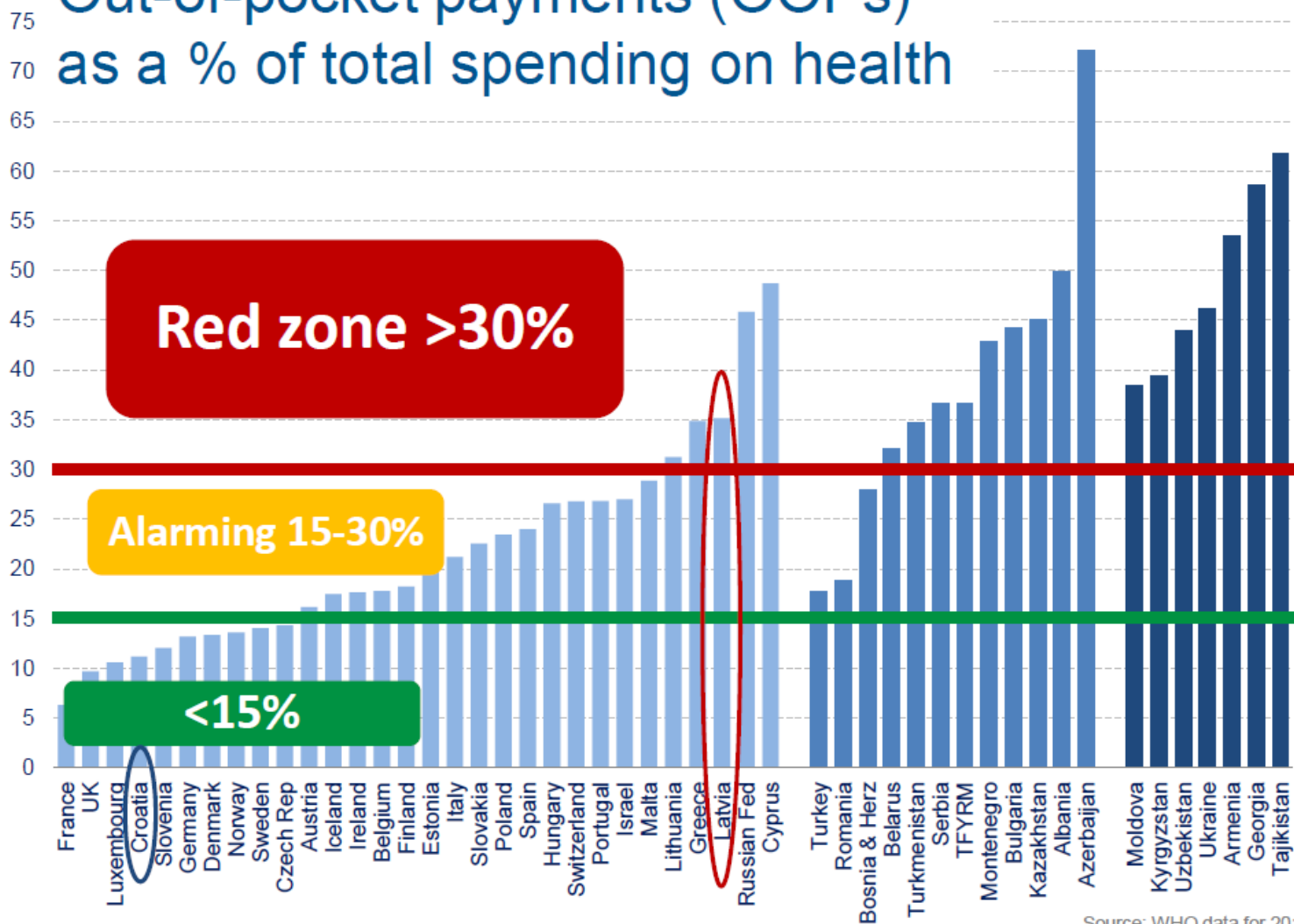

Veselības ministrija

Problēmējautājums – papildus tiešie maksājumi no mājsaimniecībām

Out-of-pocket payments (OOPs) as a % of total spending on health

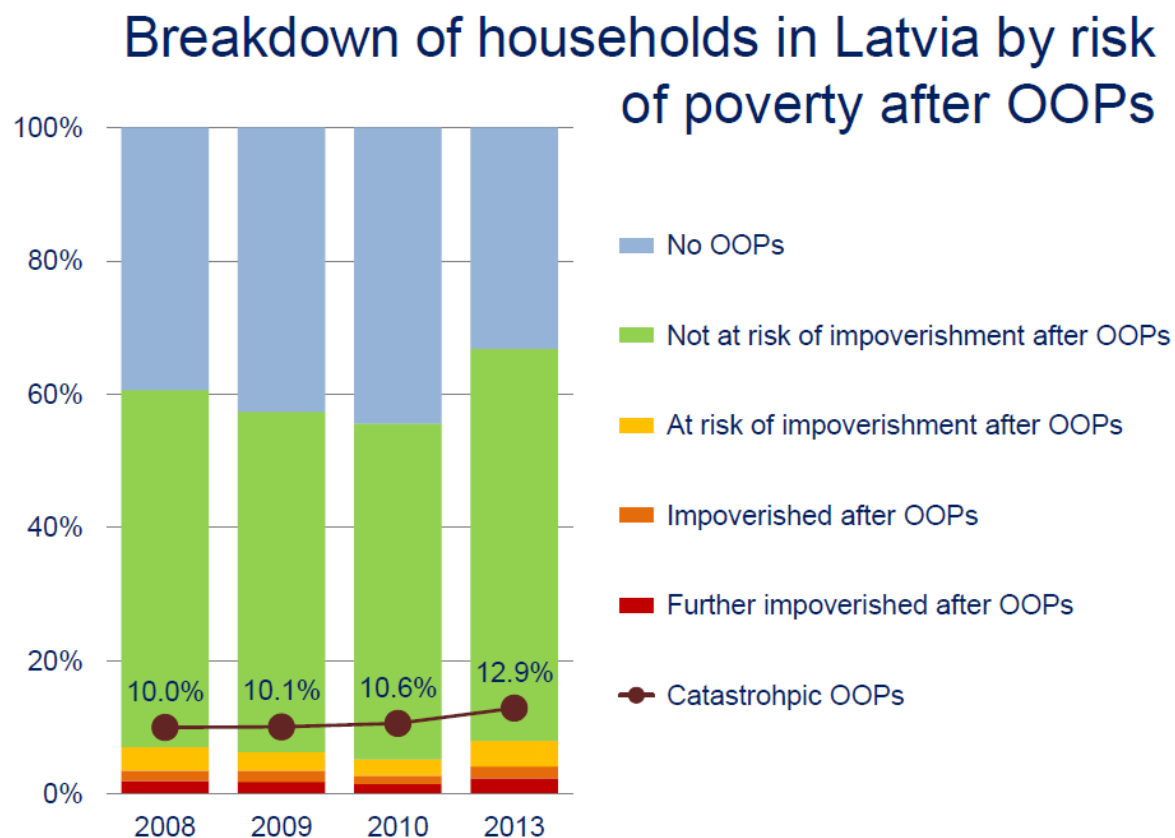

Source: WHO data for 2014

Veselības ministrija

Finanšu aizsardzības problēma

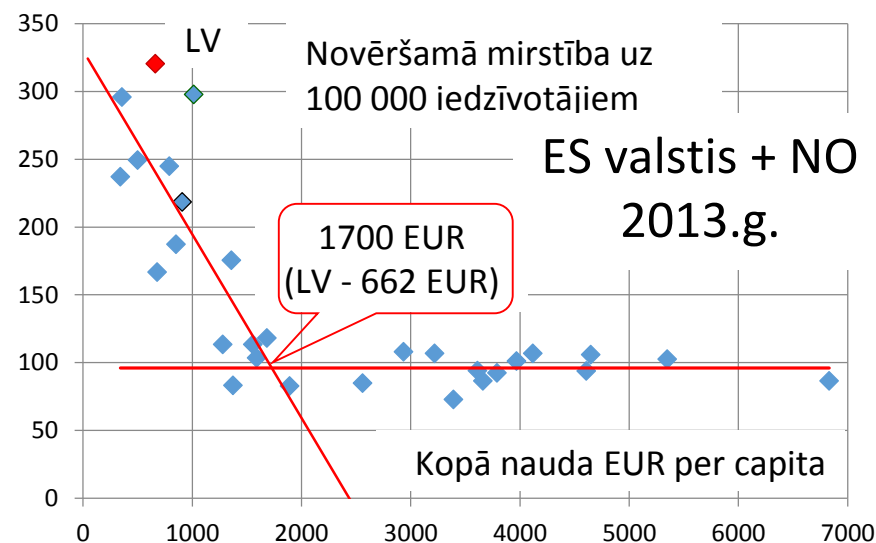
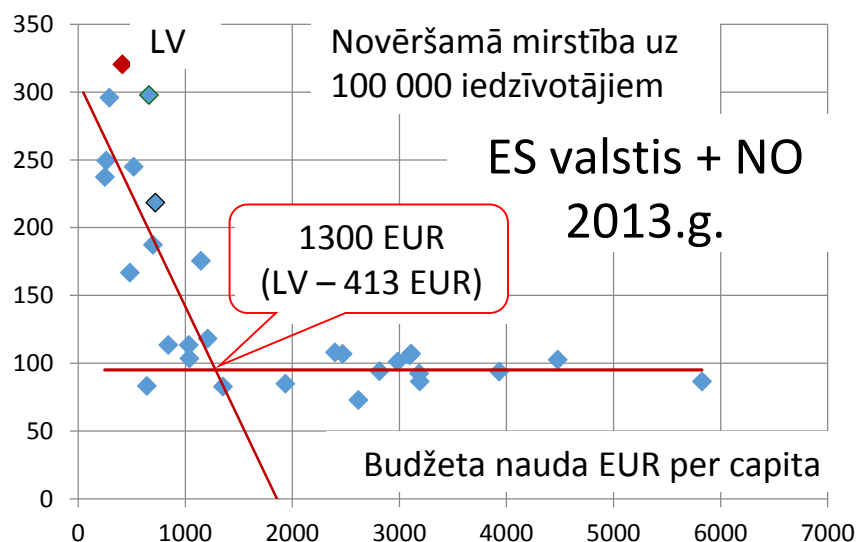
Source: Data for Latvia; WHO Barcelona Office for Health Systems Strengthening 2016

Veselības ministrija

Finansējuma apjoms un novēršamā mirstība

- Vai ir vērts investēt – atbilde - jā, jo izdevumi virs 1300 EUR/iedz. maksimāli samazina mirstību;

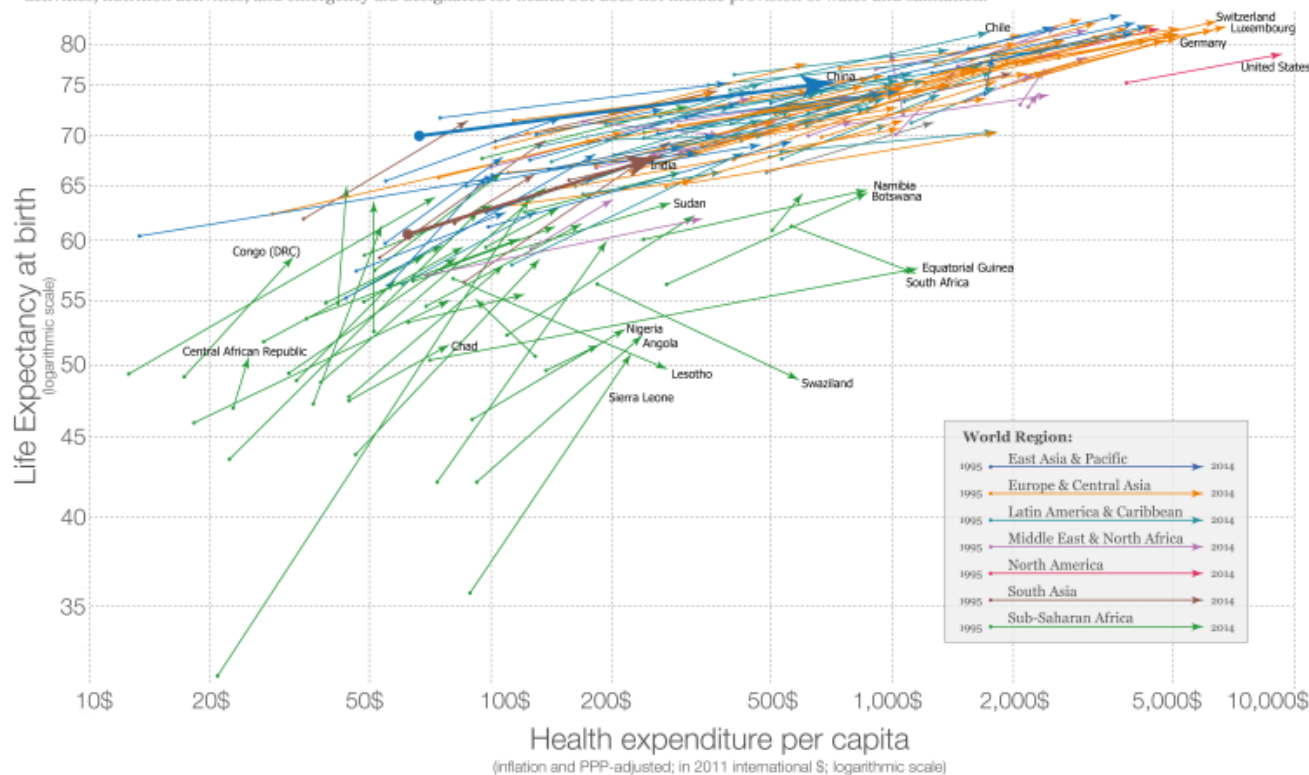
Veselības ministrija

Oksfordas pētnieki uzrada līdzīgu korelāciju

Life expectancy is increasing as more money is spent on health

The arrows show the change for all countries in the world, from 1995 (earliest available data) to 2014 (latest available data). [Not all countries are labelled] Total health expenditure is the sum of public and private health expenditures. It covers the provision of health services (preventive and curative), family planning activities, nutrition activities, and emergency aid designated for health but does not include provision of water and sanitation.

Our World in Data

Data source: World Bank

The interactive data visualization is available at [OurWorldInData.org](https://ourworldindata.org). There you find the raw data and more visualizations on this topic.

Licensed under CC-BY-SA by the author Max Roser.

Esteban Ortiz-Ospina and Max Roser (2017) – ‘Financing Healthcare’.

Published online at [OurWorldInData.org](https://ourworldindata.org). Retrieved from:

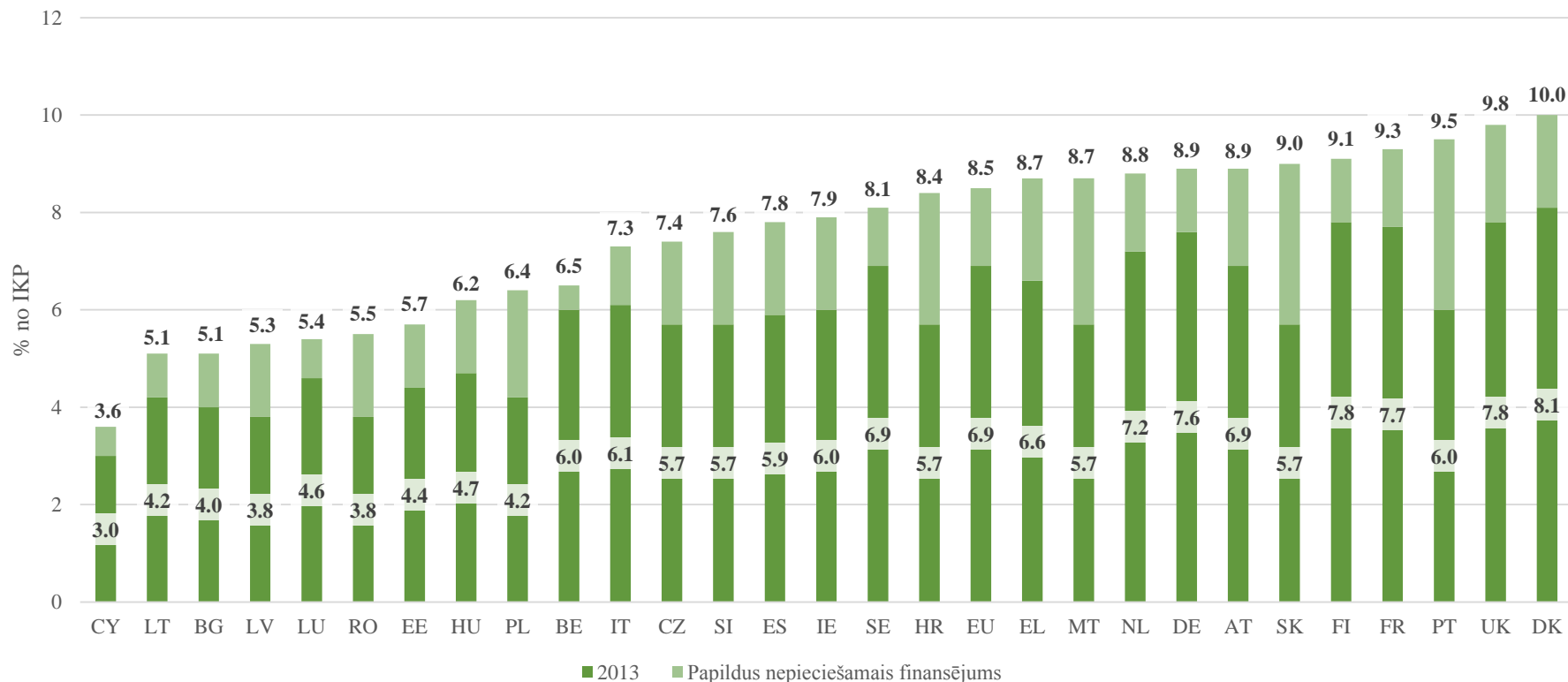
<https://ourworldindata.org/financing-healthcare/> [Online Resource]

Veselības ministrija

Valsts budžeta prognozētie izdevumi veselībai 2013-2060

Metodika:

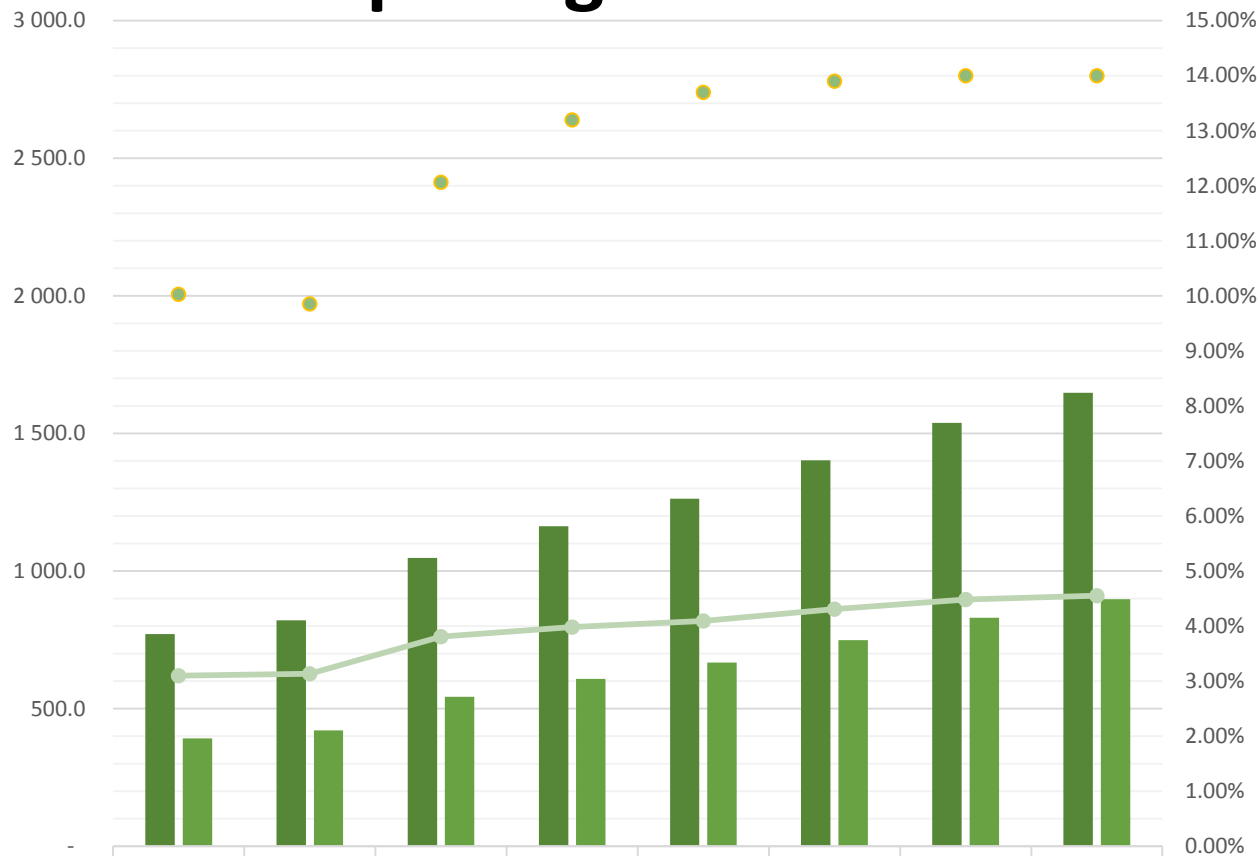
- Plānotais vidējais palielinājums par 0,9 procentpunktiem populācijas novecošanās ietekmē
- Plānotais vidēji palielinājums par 1,6 procentpunktiem pamatā tehnoloģiju attīstības ietekmē

Avots: EC, Age-related fiscal sustainability challenges: A horizontal assessment framework for pension, health care, long-term care policies for the 2016 European Semester, 2015

Veselības ministrija

PVO rekomendācijas budžeta pieaugumam

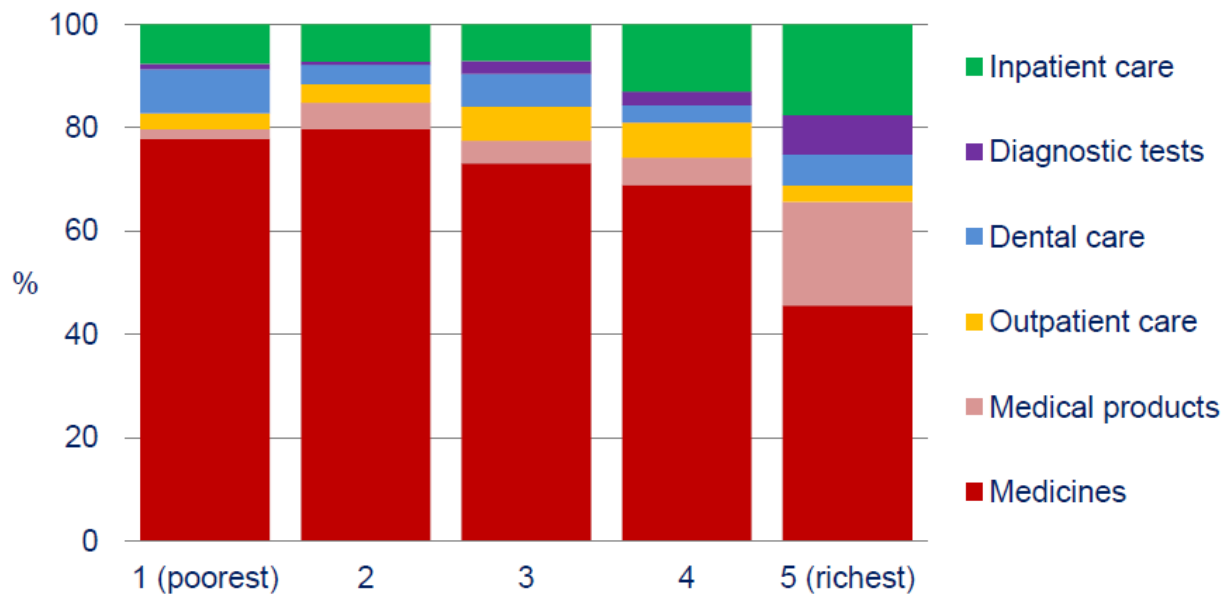
VM budžets, miljoni euro	770.6	820.5	1 047.8	1 162.3	1 262.7	1 402.1	1 538.1	1 648.2
VM budžets uz 1 iedzīvotāju, euro	391	421	543	608	668	749	830	898
VM budžets % no valsts konsolidētā budžeta	10.03%	9.85%	12.06%	13.20%	13.70%	13.90%	14.00%	14.00%
VM budžets % no IKP	3.10%	3.14%	3.81%	3.98%	4.09%	4.31%	4.48%	4.55%

Veselības ministrija

Finanšu aizsardzība

Latvia: breakdown of catastrophic OOPs by type of care, by quintile

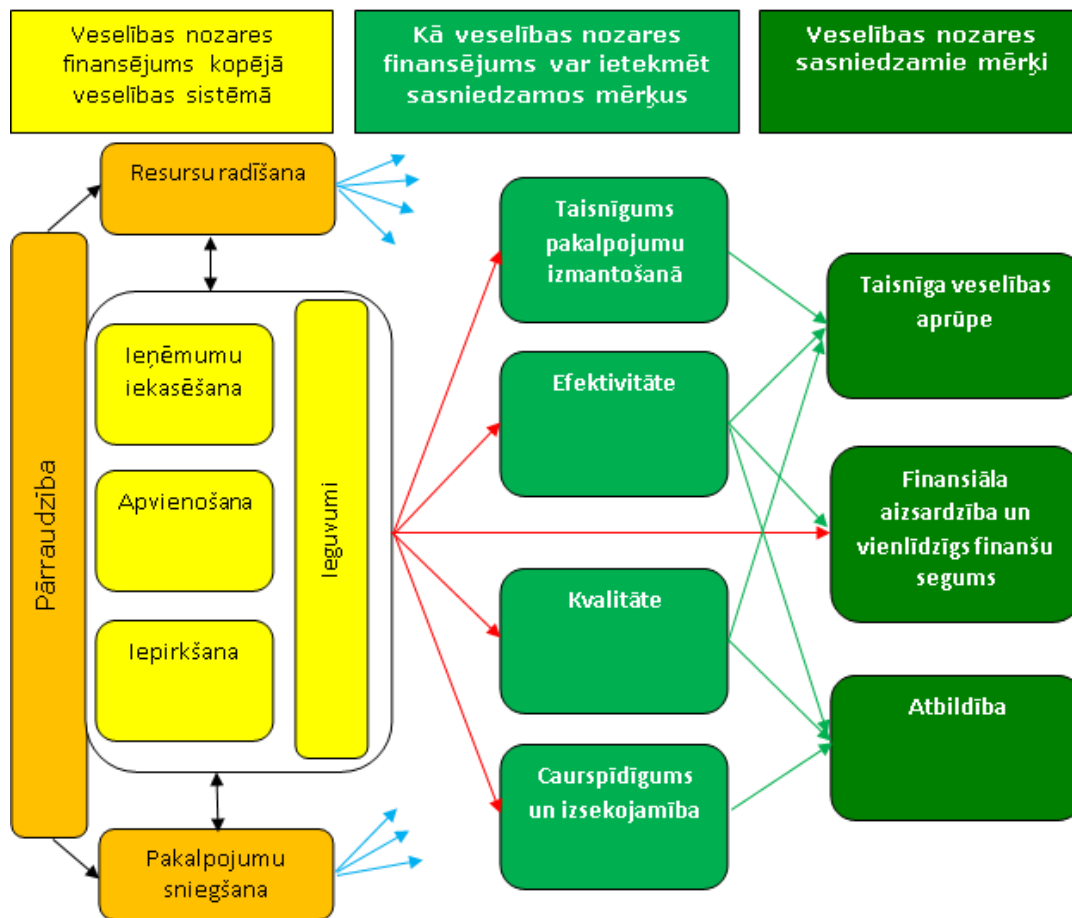

Source: WHO estimates using HBS data for Latvia in 2013

Veselības ministrija

Veselības finansēšana nav tikai avota meklējums

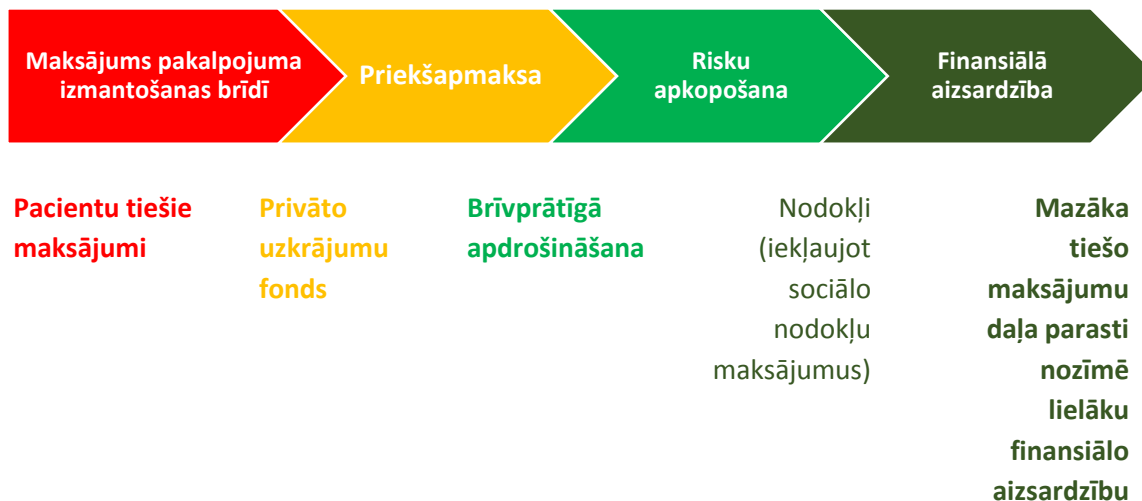

Veselības ministrija

Iespējamie maksājumu veidi:

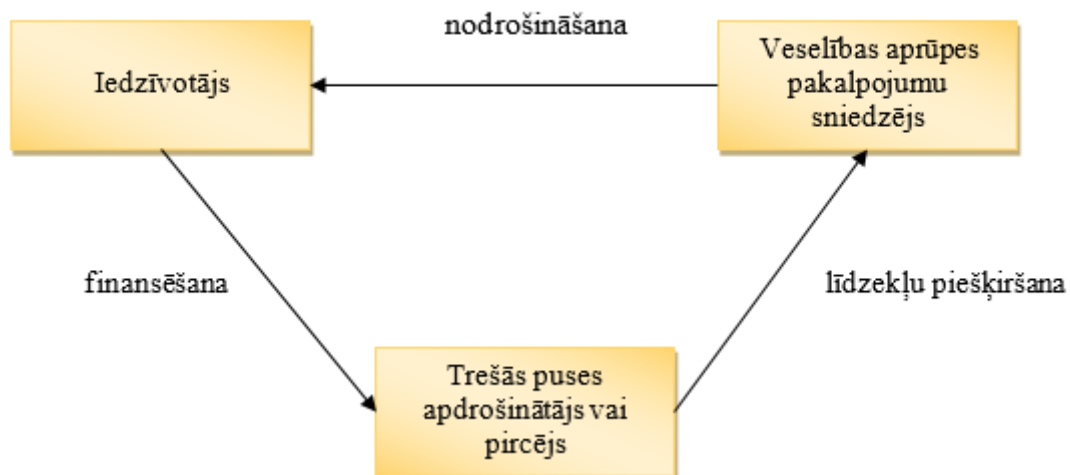
Finansiālā aizsardzība tiek panākta ar obligātu priekšapmaksu un risku apkopošanu un risku pārdali

Veselības ministrija

Trīsstūris – maksājumu kustība

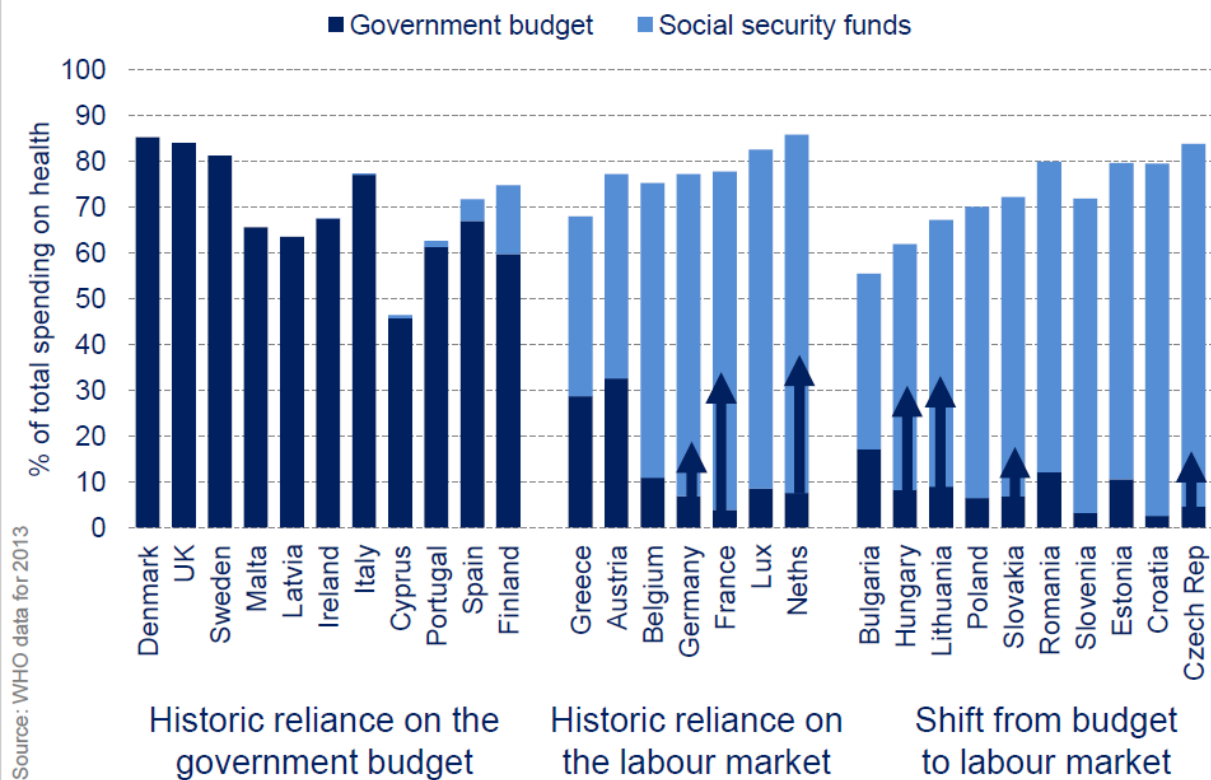

Veselības ministrija

Attīstības tendence

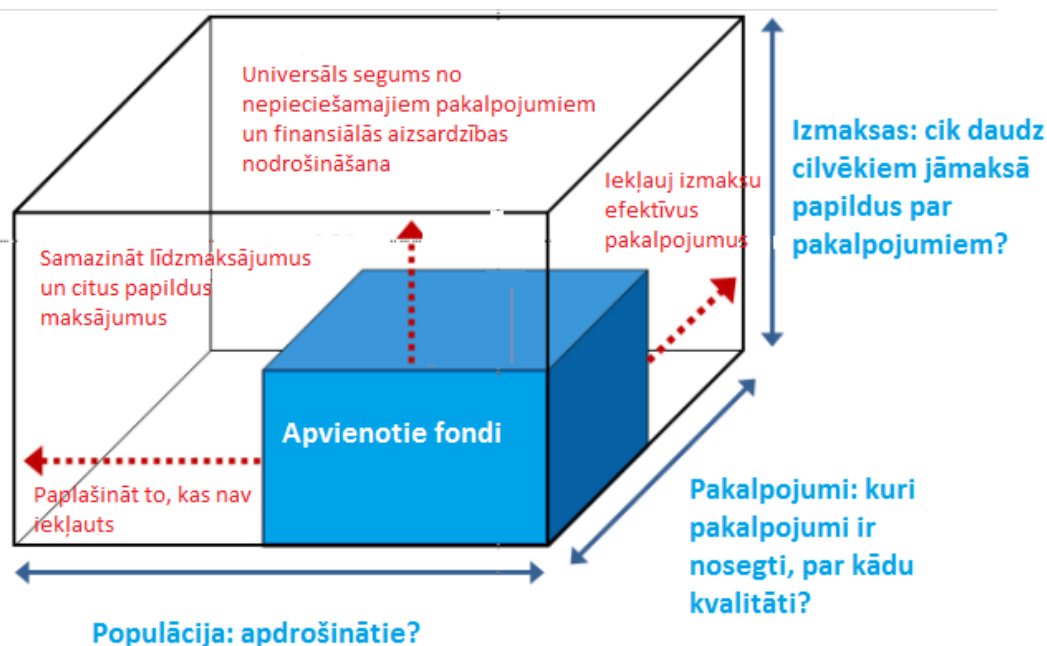
Recent developments

Veselības ministrija

Pamatjautājums ko sedz apdrošināšana

- ES paštāv brīvprātīgā veselības apdrošināšanas un tiek iedalīta trijās grupās:
- **Aizstājošā** (*substitutive*), kad iemaksas veic personas, kuras nevēlas izmantot valsts garantētos veselības aprūpes pasākumus vai arī nevar to darīt kādu noteiktu iemeslu dēļ;
- Kādā no apdrošināšanas kompānijām **papildus** (*complementary*) veselības apdrošināšanas polises parasti iegādājas personas, kuras vēlas nodrošināt sev to medicīnas pakalpojumu pieejamību, kas tiek daļēji vai netiek vispār apmaksāti no valsts līdzekļiem. Tās var būt pacientu iemaksas, izdevumi par medikamentu iegādi, kā arī zobārstniecības pakalpojumi;
- **Papildinošās** (*supplementary*) veselības apdrošināšanas polises iegādājas personas, kas vēlas nodrošināt sev papildus servisu, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus.

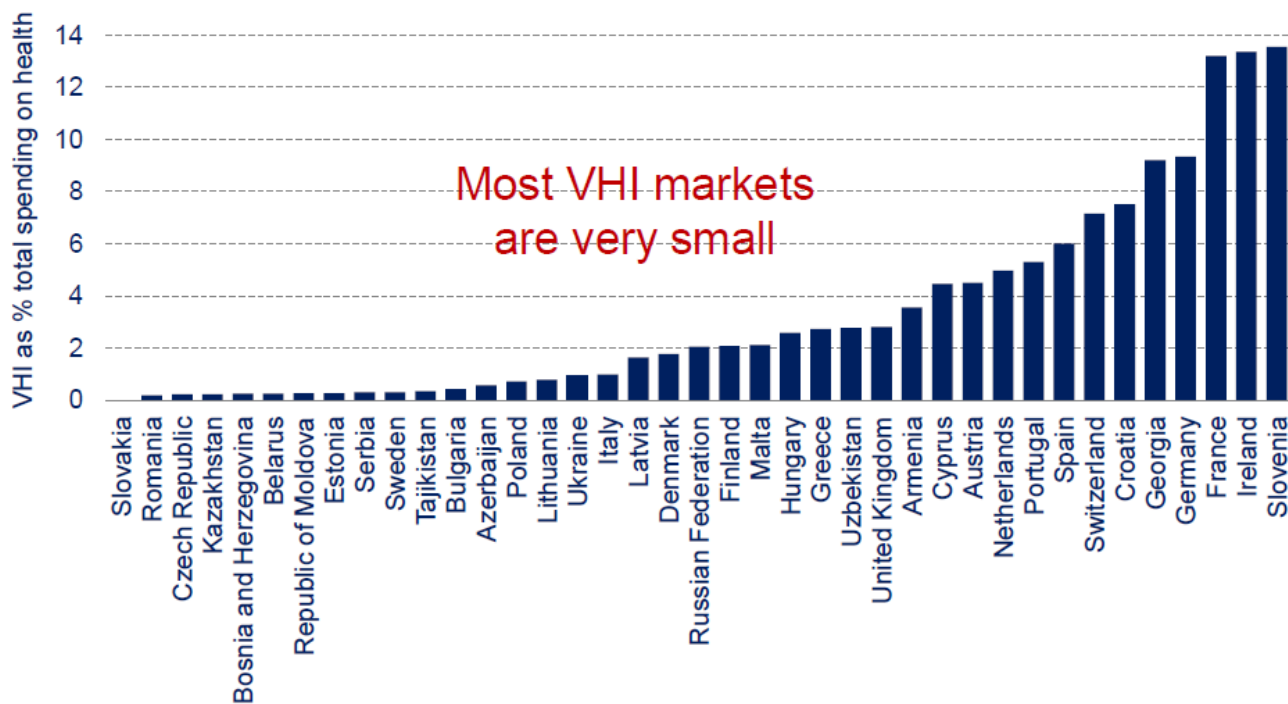

Veselības ministrija

Brīvprātīgas apdrošināšanas loma?

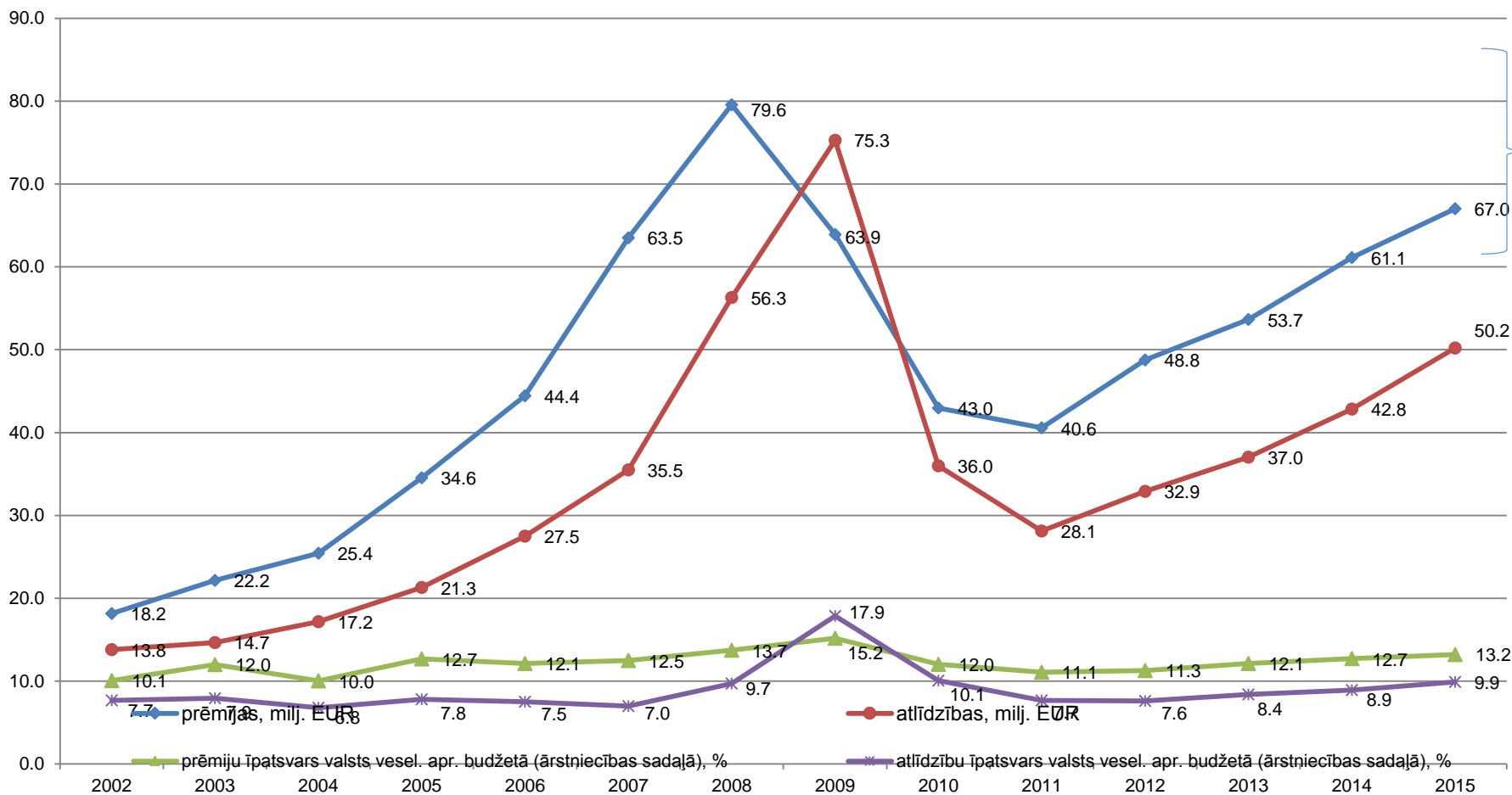
Very few large VHI markets in Europe

Veselības ministrija

Privātās veselības apdrošināšanas attīstība 2002.-2015. gadā Latvijā

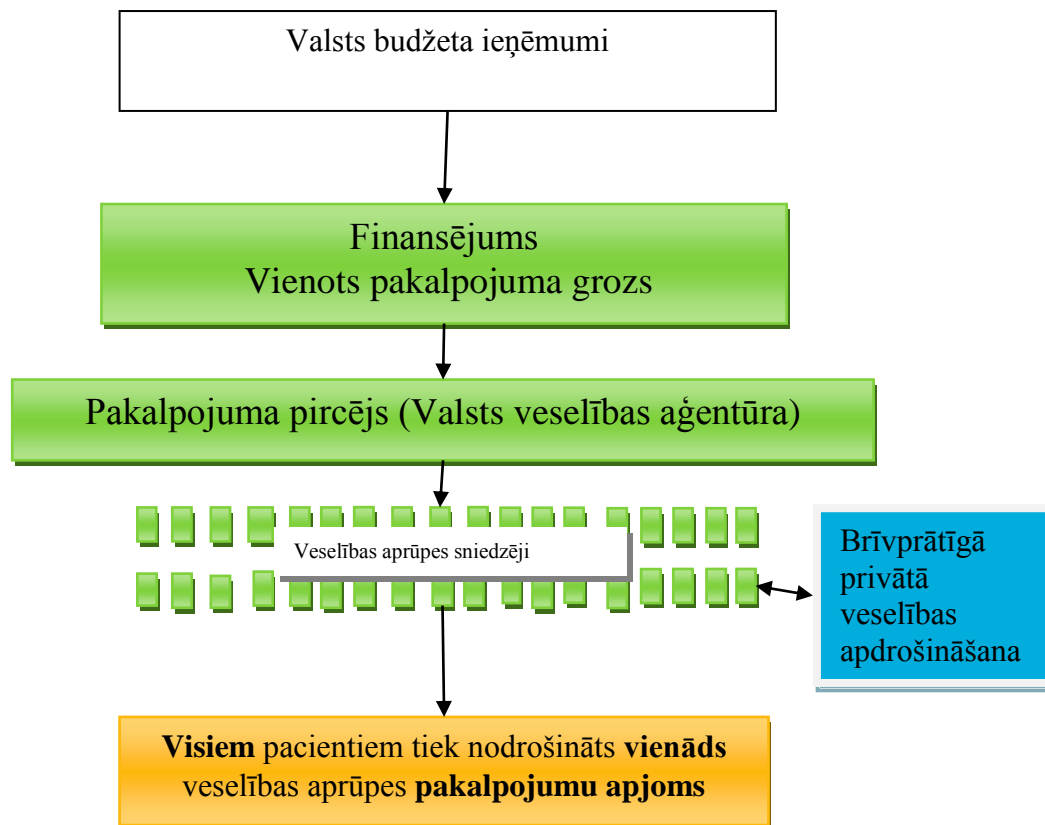

Admin. izdevumi, starpnieku komisijas, peļņa

Veselības ministrija

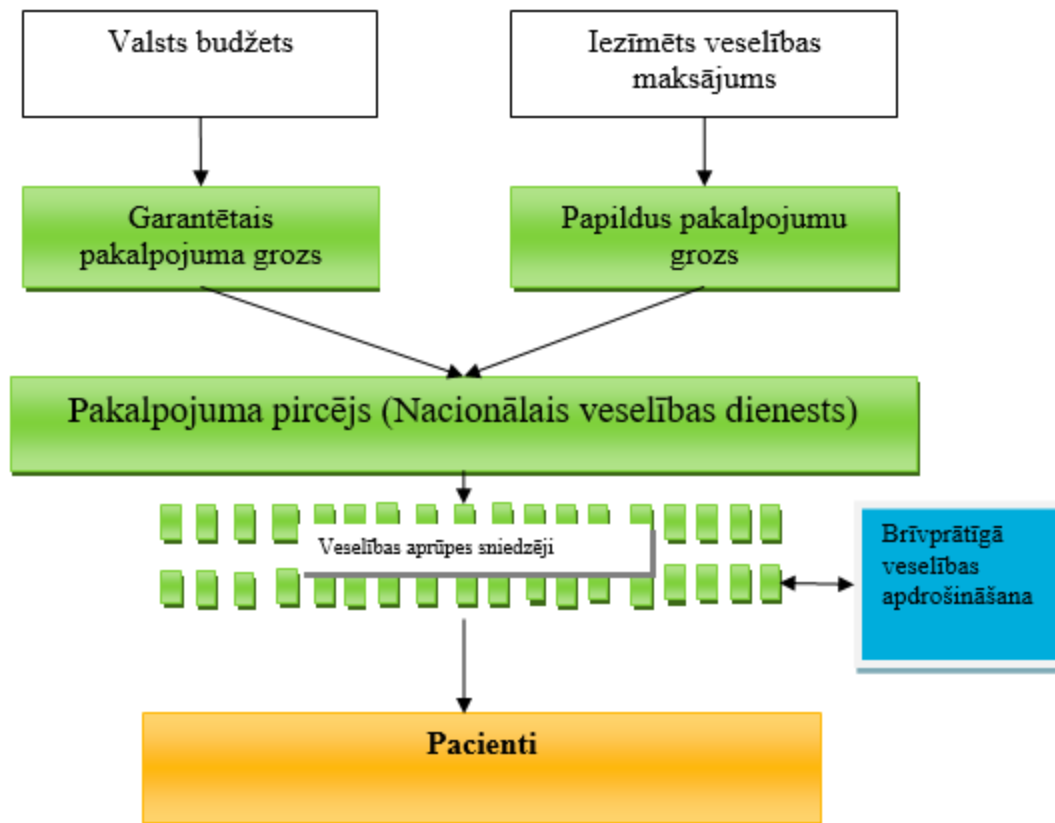
Finansējums 2018.-2023.g. VM piedāvātais modelis – Universāla veselības apdrošināšana

Veselības ministrija

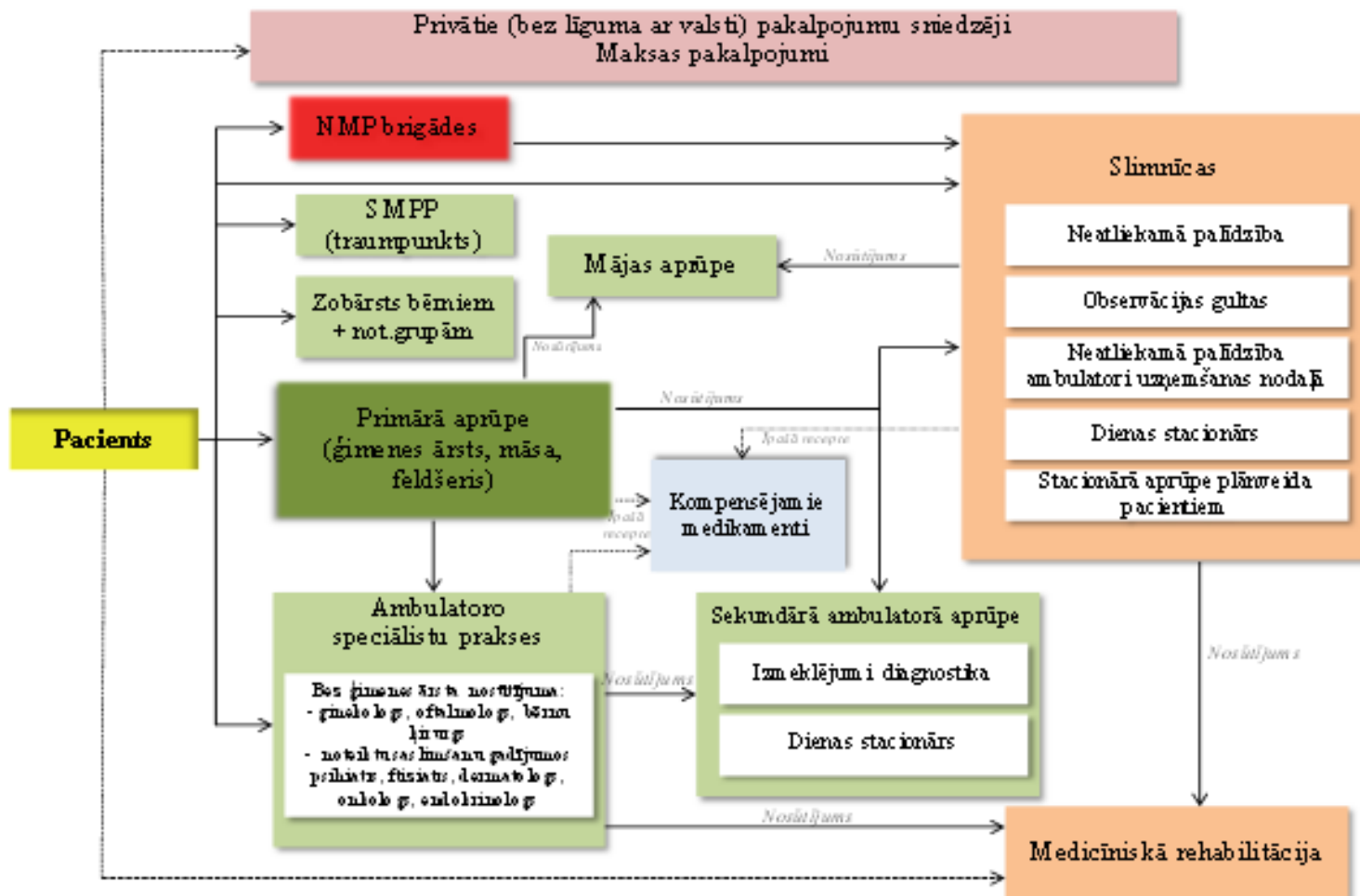
Finansējums 2018.-2023.g. apdrošināšanas modelis – dalīts grozs

Veselības ministrija

Ja attīstām citus maksājumus – ieviešot tos, ko izslēdzam no groza?

Veselības ministrija

Veselības aprūpes pakalpojumu grozs (I)

**Neatliekamās
medicīniskās
palīdzības
nodrošināšana**

213 589 591

(2017. gada finansējums)

455 493 180

(Faktiski nepieciešamais
finansējums)

**Plānveida
stacionāro
pakalpojumu
nodrošināšana**

102 256 450

(2017. gada finansējums)

218 068 284

(Faktiski nepieciešamais
finansējums)

**Primārās
ambulatorās
veselības aprūpes
nodrošināšana**

86 941 355

(2017.gada finansējums)

161 565 706

(Faktiski nepieciešamais
finansējums)

Veselības ministrija

Veselības aprūpes pakalpojumu grozs (II)

**Sekundārās
veselības aprūpes
pakalpojumu
nodrošināšana**

204 313 262

(2017.gada finansējums)

379 681 411

(Faktiski nepieciešamais
finansējums)

**Kompensējamie un
centralizētie
medikamenti**

151 061 876

(2017.gada finansējums)

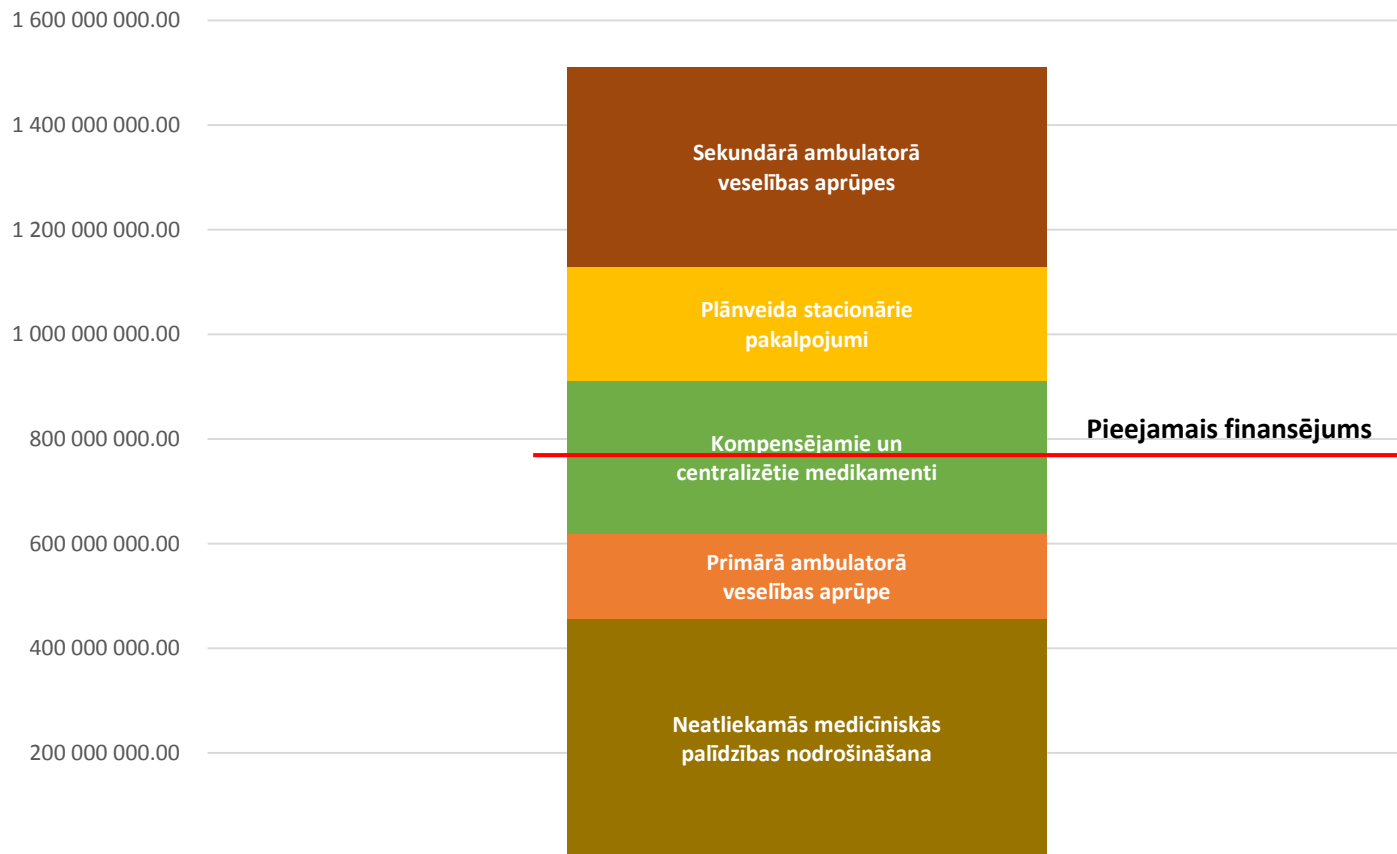
291 296 114

(Faktiski nepieciešamais
finansējums)

Veselības ministrija

Veselības aprūpes pakalpojumu grozs (III)

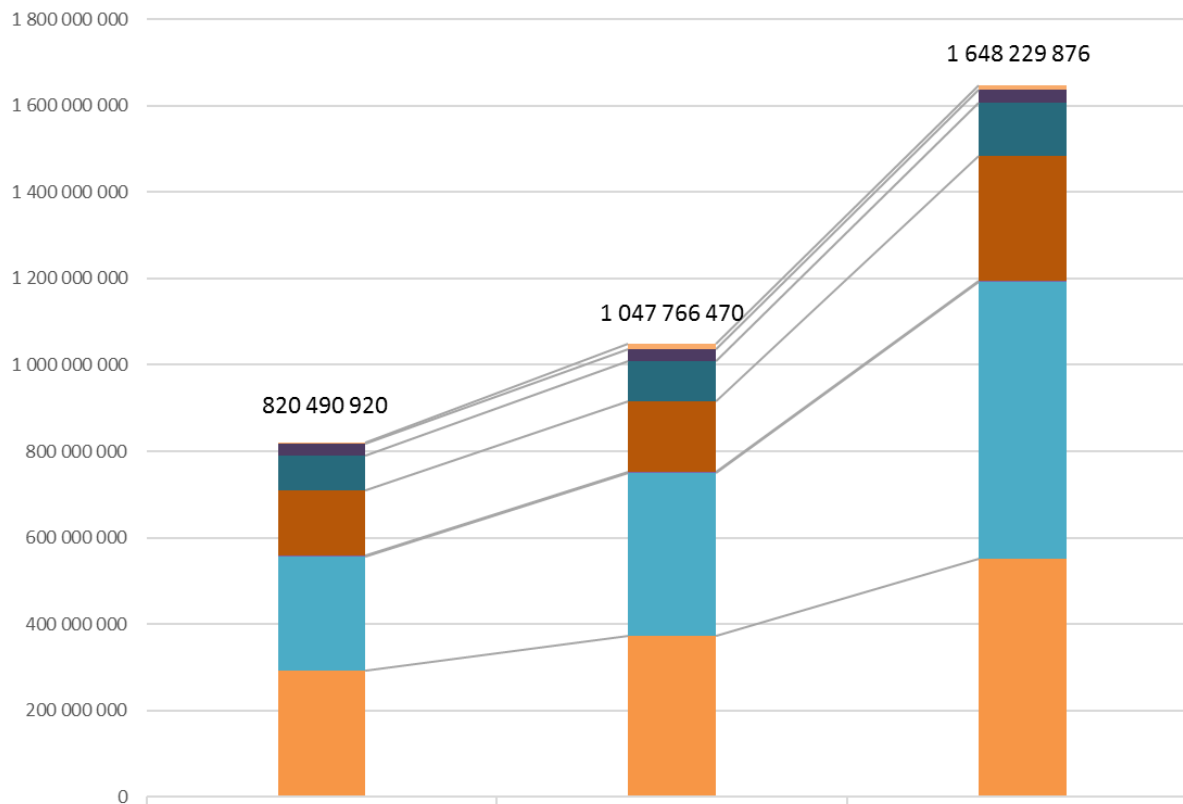

Veselības ministrija

VM plāns veselības nozares valsts budžeta finansējuma palielināšanai (milj. eiro)

	2017	2018	2023
Starptautiskās saistības	3 901 609	12 105 007	12 105 007
Medicīnas izglītība	27 261 626	28 248 673	30 341 474
VM funkciju nodrošināšana (NMPD, NVD, VADC, SPKC, VI utt.)	79 095 761	91 109 505	121 143 865
Medikamenti (kompensējamie un centralizētie)	151 061 876	165 019 186	289 460 947
Ārstniecības riska fonda darbības nodrošināšana	1 948 611	1 948 611	1 948 611
Stacionārā veselības aprūpe	265 958 820	376 842 116	641 937 602
Ambulatorā veselības aprūpe	291 262 617	372 493 372	551 292 369

Veselības ministrija

Starp Bismarku un Beveridžu

Piesaiste pie darba tirgus var
nebūt ilgtspējīgā

Ja ikgadējas apropriācijas nav
regulāras un prognozējamās var
vēlēties iezīmētus maksājumus

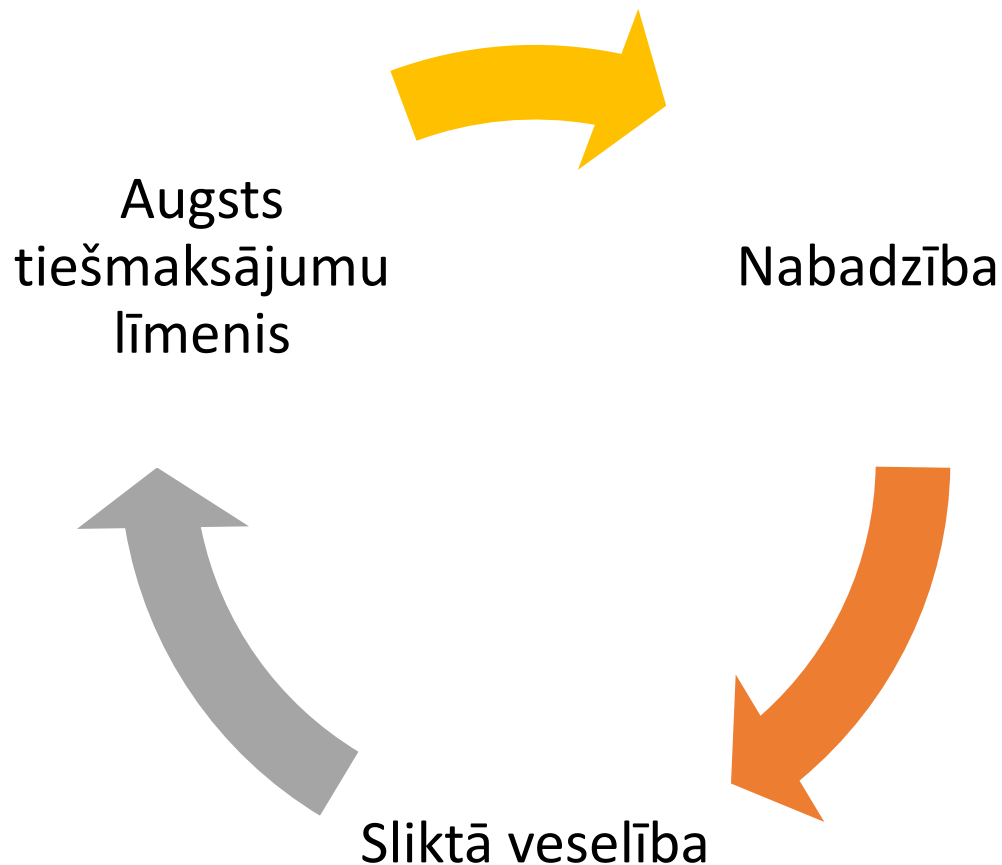

Politiskā apņemšanas nodrošināt
vienotu fondu ar pretcikliskiem
pasākumiem

Veselības ministrija

Labākas veselības finansēšanas politikas izvēle var lauzt apburto loku

Veselības ministrija

Veselības ministrija

Paldies!